

**Københavns Kommune
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen**

**Direktionsnotat af 6. august 2012
Revision af regnskabet for 2011**

Indholdsfortegnelse

	Side
1. Indledning	1
2. Revision af regnskab 2011 – sammenfatning	2
2.1 Forventede revisionsbemærkninger	2
2.1.1 Forventede revisionsbemærkninger for 2011	2
2.1.2 Revisionsbemærkninger for 2009, der videreføres	2
2.2 Observationer fra årsregnskabsrevisionen for 2011	3
2.3 Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2010 – øvrige forhold	3
3. Afslutning	3
4. Observationer fra årsregnskabsrevisionen for 2011	5
4.1 Periodisering	5
4.2 Bevillingskontrol og bilag til regnskabet	6
4.3 Det omkostningsbaserede regnskab – anlægsaktiver	8
4.4 Regnskabs gennemgang af selvejende institutioner med driftsoverenskomst	9
4.5 Salg af institutionspladser til andre kommuner og brugerbetaling på institutioner, der er centralt administreret – finansiel revision	9
4.6 Løn og tjenestemandspensioner	9
4.7 Balancen	11
4.8 Servicebesøg	11
5. Afsluttede observationer fra 2009 og 2010	11

1. Indledning

Vi er ved at afslutte revisionen af årsregnskabet for Københavns Kommune for 2011 og har gennemgået regnskabet for Sundheds- og Omsorgsudvalget. Som led i revisionen rapporteres hermed vores kommentarer til udvalgets regnskab. Vi forventer ikke at afgive yderligere kommentarer til udvalgets regnskab for 2011. Vores kommentarer vil indgå i den samlede beretning om revisionen af kommunens regnskab, som fremsendes senest 15. september 2012.

Det påhviler ledelsen at tilrettelægge kontrolsystemer og forretningsgange, der er betryggende efter kommunens forhold, og det påhviler revisor at gennemgå disse forretningsgange og interne kontroller som et led i revisionen af årsregnskabet.

For en generel beskrivelse af revisionens formål, udførelse og omfang samt ansvarsfordeling mellem ledelse og revisor henvises til revisionsberetning af 24. februar 2009.

Vi skal for god ordens skyld gøre opmærksom på, at revisionen først kan anses for afsluttet, når vi har underskrevet erklæringen på årsregnskabet.

Formålet med denne rapport er at opsummere de forhold, som vi har konstateret i forbindelse med vores revision af forvaltningen siden afgivelsen af vores direktionsnotat af 18. januar 2012 (løbende revision for 2011), og som, vi mener, bør komme til ledelsens kendskab. De opsummerede forhold er drøftet med de personer, som har ansvaret for de pågældende forhold. I tilknytning hertil er der, hvor det er skønnet nødvendigt, tillige fremsendt servicebreve til institutioner, afdelinger mv. som mere detaljeret beskriver vores observationer og anbefalinger.

Notatet er opdelt i en beskrivelse af forventede revisionsbemærkninger for 2011, der består af revisionsbemærkninger, der er konstateret i forbindelse med revisionen for 2011, og revisionsbemærkninger, der videreføres fra tidligere år.

Notatet indeholder endvidere forhold i øvrigt, der er identificeret i forbindelse med revisionen for 2011, samt opfølgning på forhold vi bemærkede i forbindelse med revisionen for 2009 og 2010, der ikke blev anset for afsluttet ved vores direktionsnotat af 18. januar 2012.

Hvert område, som vi har gennemgået i forbindelse med revisionen, er markeret med et af nedenstående symboler:

Symbol	Betydning
	Der er tale om graverende forhold, f.eks. i form af en sandsynlig lovovertrædelse eller en væsentlig tabsrisiko.
	Revisionsområdet vurderes som ikke betryggende, og der er behov for skærpet fokus fra ledelsen, da der er behov for væsentlige forbedringer. Afgørende/betydelige forhold hvor vi anbefaler hurtig handling.
	Revisionsområdet vurderes som mindre betryggende, og der er behov for opmærksomhed fra ledelsen, da der er usikkerhed eller behov/mulighed for forbedringer.
	Revisionsområdet vurderes som relativt betryggende, og der er alene behov for forbedringer af mindre væsentlig karakter. Øvrige anbefalinger, herunder forhold der påvirker dagligdags aktiviteter.
	Revisionsområdet har ikke givet anledning til kommentarer.

Som det fremgår af afsnit 2 "Revision af regnskab 2011 - sammenfatning" er der identificeret svagheder i enkelte af de gennemgåede revisionsområder i forvaltningen. Vi vurderer dog ikke, at disse svagheder kan medføre væsentlige fejl i det samlede regnskab for Københavns Kommune. Men det er vores anbefaling, at ledelsen tager stilling til, om forretningsgangene og de interne kontroller skal styrkes på disse områder.

2. Revision af regnskab 2011 – sammenfatning

2.1 Forventede revisionsbemærkninger

2.1.1 Forventede revisionsbemærkninger for 2011

Revisionsbemærkninger	Konklusion	Afsnit
Der er ikke konstateret nye forhold i 2011, der forventes at give anledning til revisionsbemærkning.	-	-

2.1.2 Revisionsbemærkninger for 2009, der videreføres

Revisionsbemærkninger for 2009, der videreføres	Konklusion	Afsnit
Revisionsbemærkning nr. 22 (2009): Flere forvaltningers økonomistyring har ikke været tilstrækkelig til at hindre merforbrug.		Omtalt i direktionsnotat af 18. januar 2012

2.2 Observationer fra årsregnskabsrevisionen for 2011

Revisionsområde	Konklusion	Afsnit
Periodisering		4.1
Bevillingskontrol til bilag til regnskabet		4.2
Det omkostningsbaserede regnskab - anlægsaktiver		4.3
Regnskabs gennemgang af selvejende institutioner med driftsoverenskomst		4.4
Salg af institutionspladser til andre kommuner og brugerbetaling på institutioner, der er centralt administreret – finansiel revision		4.5
Løn og tjenestemandspensioner		4.6
Balancen		4.7
Servicebesøg		4.8

2.3 Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2010 – øvrige forhold

Ledelsens initiativer på nedenstående revisionsområder fra 2010 er fortsat ikke tilendebragt.

Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2010 – øvrige forhold	Oprindelig konklusion	Afsnit
Ledelsestilsyn i forvaltningen		Omtalt i direktionsnotat af 18. januar 2012
Forretningsgange for afholdelse af omkostninger til repræsentation og til rejser		Omtalt i direktionsnotat af 18. januar 2012
Omkostninger og risiko for fiktive eller uautoriserede transaktioner		Omtalt i direktionsnotat af 18. januar 2012

3. Afslutning

I henhold til proceduren for revisionsrapportering, som er besluttet af Borgerrepræsentationen 11. februar 2010, skal dette notat fremsendes til fagudvalget med direktionens kommentarer inden for 3 uger. Notatet er endvidere fremsendt til Økonomiforvaltningen.

Vi foreslår derfor, at vores observationer og anbefalinger gennemgås af forvaltningen, og at ledelsen anfører deres kommentarer til vores observationer og anbefalinger. Herefter færdiggør vi direktionsnotatet med forvaltningens kommentarer, herunder eventuelle besluttede tiltag og aftalte deadlines.

København, den 6. august 2012

Deloitte
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Lynge Skovgaard
statsautoriseret revisor

John Menå
statsautoriseret revisor

4. Observationer fra årsregnskabsrevisionen for 2011

4.1 Periodisering

Vi har i forbindelse med vores revision af kommunens regnskab foretaget særskilt revision af forvaltningens periodisering af omkostninger.

Periodisering	
Observation	Prioritet
<p>Ved revisionen har vi konstateret, at der i forbindelse med regnskabsafslutningen er foretaget udgiftsførsel af restbudget for en række institutioner med i alt 8.473.172 kr. Ifølge bilagsteksten skulle posteringen dække overførsel af budget til 2012. Forholdet er ikke i overensstemmelse med reglerne i <i>Budget- og regskabssystem for kommuner</i> samt kommunens regnskabs- og bevillingsregler, hvorefter overførsel af bevillinger skal ske gennem politisk godkendte budgetprocedurer, og ikke ved at mindreforbrug overføres gennem bogholderimæssige posterings. Herudover er transaktionen ikke i overensstemmelse med reglerne i momsbekendtgørelsen.</p>	
<p>Risiko</p> <p>Forvaltningen lever ikke op til <i>Budget- og regskabssystem for kommuner</i>, kommunens regnskabs- og bevillingsregler, samt momsbekendtgørelsen.</p>	
<p>Anbefalinger</p> <p>Regnskabsreglerne indskræpes over for forvaltningen, samt der i forbindelse med fremtidige regnskabsaflæggelser rettes særskilt fokus på lignende afslutningsposterings</p>	
<p>Ledelsens kommentarer</p> <p>Direktionen anerkender revisionens observation, risikovurdering og anbefaling, men påpeger samtidig, at alle kommuner henover årsskiftet har haft store udfordringer med det nye digitale system (driftet af Økonomistyrelsen) til fremsendelse/modtagelse af E-fakturaer. Mange fakturaer blev ikke indtaget inden fristerne for afslutning af regnskabet.</p> <p>Samtidig har der i 2011 været en fremrykket regnskabsaflægning, og dette sammenholdt med de systemmæssige hindringer har gjort det nødvendigt at foretage betalinger og periodiseringer i større omfang end sædvanligt. Disse omstændigheder har muligvis medført, at forvaltningen har "vipet" regninger, der burde være betalt på 2012 regnskabet.</p>	
<p>Ansvarlig</p> <p>Økonomistaben.</p>	<p>Status</p> <p>Revisors observation er anerkendt og anbefalingen om at indskræpe regnskabsreglerne er foretaget.</p>

4.2 Bevillingskontrol og bilag til regnskabet

Bevillingskontrol

Bevillingen til "Pleje, service og boliger for ældre" (under rammebelagt drift) udgør 464.567 t.kr., og har et forbrug på 406.649 t.kr.

Mindreforbruget på 57,9 mio.kr. forklares primært med et mindreforbrug på 35,7 mio.kr. vedrørende Moderniseringsplanen, hvorefter 2011 har været et usædvanligt stille år, hvor kun ét plejehjem blev lukket – hvilket endda skete hurtigere end forventet. Normalt er der årligt 4 til 5 plejehjem, der enten lukkes eller åbnes, hvilket også forventes i 2012.

Herudover kan mindreforbruget ifølge regnskabsforklaringen henføres til et strukturelt for højt budget i Moderniseringsplanen, idet Sundheds- og Omsorgsforvaltningen igennem årene er blevet bedre til at varetage arbejdet i forbindelse med lukning, ombygning og åbning af plejehjem. Det strukturelle overskud er med budgetaftalen for 2012 fjernet fra Sundheds- og Omsorgsudvalgets budget, idet det afsatte budget til Moderniseringsplanen er blevet permanent reduceret.

Vi henlede forvaltningens opmærksomhed på, at der allerede ved halvårsregnskabet pr. 30. juni 2011 forventedes et mindreforbrug på 56,2 mio.kr., jf. udvalgmødet den 18. august 2011.

Vi anmodede forvaltningen om at oplyse begrundelsen for, at der ikke som følge af det forventede betydelige mindreforbrug skete en bevillingsmæssig tilpasning af driftsbevillingen i 2011.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen oplyste, at udvalgene ifølge kommunens bevillingsregler ikke er forpligtede til at tilpasse en bevilling i forbindelse med et forventet mindreforbrug. Derimod må bevillingerne ikke overskrides uden en forudgående tillægsbevilling.

I Københavns Kommune er der derfor heller ikke praksis for at tilpasse bevillingen ved et forventet mindreforbrug, medmindre der er tale om for eksempel en tidlig overførsel mellem budgetår eller en reperiodisering af anlægsmidler.

Det kan tilføjes, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningen tog initiativ til at drøfte det strukturelle mindreforbrug med Økonomiforvaltningen med henblik på at tilpasse budgettet til Moderniseringsplanen fremadrettet.

For så vidt angår 2012 vil Sundheds- og Omsorgsforvaltningen i samarbejde med Økonomiforvaltningen søge om bevillingsmæssige ændringer vedrørende "Moderniseringsplanen" i forbindelse med halvårsregnskabet, såfremt der viser sig et mindreforbrug af en vis størrelse.

Vi vil i denne forbindelse henvise til Økonomiforvaltningens indstilling om Københavns Kommunes regnskab for 2011, hvori der bl. a. er anført:

"Det indskræpes over for udvalgene, at der i fornødent omfang skal indhentes bevillinger til afholdelse af udgifter og/eller oppebære indtægter inden iværksættelse af aktiviteter, der medfører udgifter og/eller indtægter. Tilpasninger af budgettet kan bl.a. ske i forbindelse med de 4 årlige sager om bevillingsmæssige ændringer. Den sidste af de 4 sager om bevillingsmæssige ændringer behandles på Borgerrepræsentationens sidste møde i det pågældende år."

Økonomiforvaltningen har på vores foranledning supplerende oplyst:

"Grundlaget for indskærpelsen er, at der på flere bevillinger er konstateret væsentlige afvigelser i forhold til korrigeret budget, både mindre- og merforbrug, hvorfor der er risiko for, at områderne ikke er underlagt den fornødne økonomifølgning. Det er generelt Økonomiforvaltningens opfattelse, at udvalgene på baggrund af bevillingsreglerne og for at forbedre økonomistyringen bør tilpasse deres budgetter, således at der er overensstemmelse mellem budget og forbrug."

Bilagene til regnskabet

Kommunens regnskabscirkulære fastlægger de oversigter, der skal udarbejdes til årsregnskabet, jf. cirkulærets side 9 – 10.

Udvalgsbalancen blev ikke fremsendt til udvalget og eller til os.

Andre oversigter og materiale, for eksempel "Konklusionsnotat" vedrørende afstemning af balancekonti og "Ledelseserklæringen", er ikke fremsendt af Sundheds- og Omsorgsforvaltningen til os sammen med årsregnskabet i samme omfang som andre forvaltninger.

Vi anbefalede, at de af Sundheds- og Omsorgsforvaltningen udarbejdede oversigter mv. fremsendes til os samtidig med årsregnskabet.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har henvist til, at det fremgår af regnskabscirkulærets del 1, afsnit 3.6.2, side 12, at oversigten Udvalgsbalance ikke udarbejdes af Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, men af Center for Økonomi og HR i Økonomiforvaltningen. Oversigten er ikke fremlagt for Sundheds- og Omsorgsudvalget, men fremlægges af Økonomiforvaltningen for BR i forbindelse med fremlæggelsen af kommunens samlede regnskab.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen vil i øvrigt tilstræbe, at de relevante oversigter og materiale fremover vil blive fremlagt for revisionen samtidigt med årsregnskabet.

For så vidt angår "Udvalgsbalancen" har vi gjort opmærksom på, at det af Regnskabscirkulærets side 9 fremgår, at der skal ske fagudvalgsgodkendelse af "Udvalgsbalancen" – dette sker også i de seks andre udvalg.

Vi finder det tilfredsstillende, at de relevante oversigter og materiale fremover vil blive fremlagt for revisionen samtidigt med årsregnskabet.

4.3 Det omkostningsbaserede regnskab – anlægsaktiver

Vi har som følge af revisionsbemærkninger og øvrige observationer for tidligere år foretaget opfølgende revision på forvaltningens administration af forretningsgangene på behandling af det omkostningsbaserede regnskab, specielt handlinger rettet mod korrekt registrering af materielle aktiver fra henholdsvis anlægs- og driftsudgifter. Med hensyn til udarbejdelse af forretningsgange henviser vi til det under pkt. 6.3 i vores direktionsnotat af 18. januar 2012 anførte vedrørende observationer konstateret under den løbende revision for 2011, hvor konklusionen var, at der i løbet af 2012 vil blive foretaget en samlet vurdering og eventuel tilretning af eksisterende forretningsgange.

Vi har ikke under vores revision af området ved status konstateret forhold, der giver anledning til kommentarer.

4.4 Regnskabs gennemgang af selvejende institutioner med driftsoverenskomst

Det fremgår af nedenstående afsnit 5, at vi anser vores observationer fra 2010 vedrørende den regnskabsmæssige gennemgang af selvejende institutioner med driftsoverenskomst for afsluttet. Vi har under vores revision for 2011 konstateret, at forvaltningens sagsbehandling af regnskaber og revisionsberetninger for disse institutioner forekommer betryggende. Vi har under vores revision alene konstateret nogle mindre væsentlige forhold, der er meddelt forvaltningen til videre opfølgning. Eksempelvis fremgik det ikke i alle tilfælde præcist af revisors redegørelse i revisionsberetningerne, hvorvidt der var foretaget egentlig revision af personsager på den enkelte institution.

4.5 Salg af institutionspladser til andre kommuner og brugerbetaling på institutioner, der er centralt administreret – finansiel revision

Vi har i forbindelse med vores revision af status foretaget revision af forvaltningens administration af forretningsgangene ved salg af institutionspladser til andre kommuner og brugerbetaling på institutioner, der er centralt administreret – finansiel revision. Med hensyn til udarbejdelse af forretningsgange henviser vi til det under pkt. 6.3 i vores direktionsnotat af 18. januar 2012 anførte vedrørende observationer konstateret under den løbende revision for 2011, hvor konklusionen var, at der i løbet af 2012 vil blive foretaget en samlet vurdering af forvaltningen og eventuel tilretning af eksisterende forretningsgange. Vi har under vores revision af de af forvaltningen udarbejdede afstemninger af de nævnte

indtægtsområder alene konstateret mindre væsentlige differencer, og vi har således ikke konstateret forhold, der giver anledning til kommentarer.

4.6 Løn og tjenestemandspensioner

Som led i vores revisionsplanlægning har vi aftalt med Intern Revision, at Intern Revision udfører revisionen af løn og tjenestemandspensioner. Det er fortsat os, der har det overordnede ansvar for revisionens udførelse, og vi deltager derfor aktivt i planlægningen af revisionsindsatsen på dette område. Vi afholder opfølgingsmøder med Intern Revision under udførelse af revisionsopgaven, og vi foretager review af det udførte revisionsarbejde.

Vi har aftalt med Intern Revision, at Intern Revision udarbejder rapporteringen vedrørende revision af løn og tjenestemandspensioner, som vi godkender, inden den tilgår forvaltningen.

Hovedkonklusionen fra gennemgangen er ifølge rapport af 30. maj 2012:

"IR konstaterede ved revisionen af lønområdet i kommunens forvaltninger i såvel 2009 og i 2010, at mange enheder ikke havde kendskab til eller efterlevede de af forvaltningerne fastsatte retningslinjer. Nye obligatoriske retningslinjer, som skulle implementeres med virkning fra 1. juli 2011, er ikke blevet implementeret i kommunen i fuldt omfang, og vi har derfor ikke i forbindelse med revisionen i 2011 foretaget en detaljeret opfølgning på efterlevelse heraf, men alene forespurgt til kendskab hertil og planer for implementering heraf.

Endvidere har vi i tidligere år samt i forbindelse med de udførte serviceeftersyn i 2011 i enheder i kommunens forvaltninger konstateret, at mange kontroller ikke dokumenteres og derfor ikke kan efterprøves i forbindelse med revisionen. Dette vedrører primært dokumentation for kontrol med vedligeholdelse af lønstamdata, lønindberetninger, tilstedeværelseskontrol samt ledelseskontrol. Derudover er der i mange enheder konstateret manglende funktionsadskillelse mellem lønindberetning og kontrol af lønindberetning.

Som følge heraf kan lønprocessen, som varetages af Københavns Kommunes forvaltninger/institutioner, ikke revideres ved en kontrolbaseret revision. Lønrevisionen er derfor primært udført ved substansrevision som en kombination af analytiske handlinger og detailrevision af lønninger på medarbejderniveau i de enkelte forvaltninger.

Revisionen af lønninger til udvalgte medarbejdere i SUF har ikke givet anledning til væsentlige kommentarer, hvilket indikerer, at der ikke forekommer væsentlige fejl på lønområdet."

Koncernservice har for hele Københavns Kommune udarbejdet afstemning mellem KMD-lønssystemet og finansbogføringen i KØR. Koncernservice har dog ikke foretaget afstemning til SKAT's e-indkomstoplysninger. Vi henstiller til, af forvaltningen er med til at sikre, at Koncernservice foretager alle de nødvendige lønafstemninger.

Vi har tidligere i revisionsbemærkning anbefalet, at der etableres en intern kontrolprocedure, som sikrer en dokumenteret gennemgang af vederlag og løn til ansatte med adgang til lønsystemet. Opgaven er ultimo 2011 efter det oplyste overdraget til Koncernservice.

Vi har fået oplyst, at gennemgangen ikke er foretaget. Vi henstiller til, af forvaltningen er med til at sikre, at Koncernservice foretager den fornødne gennemgang.

For detaljeret redegørelse henvises til rapporteringen fra Intern Revision.

4.7 Balancen

Vi har foretaget gennemgang og vurdering af rapport af 23. marts 2012 fra Intern Revision om "Indledende rapportering - Status på gennemførte afstemninger", der ikke har givet anledning til yderligere.

4.8 Servicebesøg

Intern Revision har i overensstemmelse med godkendt revisionsplan for 2011 foretaget 7 serviceeftersyn på Sundheds- og Omsorgsforvaltningens område for 2011. De foretagne eftersyn har omfattet en vurdering af udvalgte forretningsgange og interne kontroller inden for områderne kasse/regnskab, løn/personale samt IT sikkerhed. Intern Revision har afgivet særskilt rapport af 13. april 2012 om de foretagne serviceeftersyn.

Intern Revision understreger vigtigheden af, at der centralt tages aktivt del i processen omkring udarbejdelse af forretningsgange, herunder funktionsadskillelser samt vurdering af grænsefladesnit m.v. i forbindelse med etableringen af de administrative fællesskaber.

Vi har foretaget gennemgang og vurdering af rapporten, hvilket ikke har givet os anledning til yderligere.

For detaljeret redegørelse henvises til rapporteringen fra Intern Revision.

5. Afsluttede observationer fra 2009 og 2010

5.1 Afsluttede observationer fra 2009 og 2010 – revisionsbemærkninger

Afsluttede observationer fra 2009 og 2010 – revisionsbemærkninger	Konklusion 2009/2010	Afsluttet
<p>Revisionsbemærkning nr. 25 (2009): Ved servicebesøg har der været mange bemærkninger til regeloverholdelsen.</p> <p>Som følge af indførelse af administrationscentrene er de rapporterede mangler i forretningsgangene på institutionsniveau ikke længere relevante. Der henvises derfor til pkt. 4.8 servicebesøg for 2011.</p>		
<p>Revisionsbemærkning nr. 5 (2010): Manglende omkostningskalkulationer for madservice på plejehjemmene.</p> <p>Forholdet blev afsluttet i direktionsnotat af 18. januar 2012</p>		

5.2 Afsluttede observationer fra 2010 – øvrige forhold

Afsluttede observationer fra 2010 – øvrige forhold	Konklusion 2010	Afsluttet
<p>Regnskabsgennemgang af selvejende institutioner med driftsoverenskomst.</p> <p>Vedrørte alene regnskabsår 2010.</p>		